

Παραδείγματα χρήσης του τροχού ομαδοποίησης σε συνεργατικές δραστηριότητες

Τσακαλίδου, Σοφία

Διδάσκουσα με σύμβαση και υποψήφια μεταδιδάκτορας
στο Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας του Α.Π.Θ.
sofiatsakalidou@del.auth.gr

Εισαγωγή

- ❖ Δυνατότητα χρήσης της **ελέκτικης ομαδοποίησης** στο πλαίσιο της εφαρμογής της **διαφοροποιημένης διδασκαλίας** (Kagan, 1992; Τσακαλίδου, 2020, 2021).
- ❖ **Παραδείγματα εφαρμογής** του τροχού ομαδοποίησης λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικά κριτήρια (μαθησιακή ετοιμότητα, ενδιαφέροντα, κ.ο.κ.).
- ❖ Ανάλογα με τους **στόχους**: **ομοιογενείς** ή **ανομοιογενείς ομάδες εργασίας**.

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας και ελέκτικη ομαδοποίηση

- ❖ Διαφοροποιημένη διδασκαλία: προάγει την έννοια της σχολικής τάξης ως κοινότητας. Στο πλαίσιο της γίνονται **αποδεκτές** οι **ομοιότητες** και οι **διαφορές** μεταξύ των μαθητών/τριών και αποτελεί ένα περιβάλλον, όπου μπορούν να **ωφεληθούν** ουσιαστικά από τη μαθησιακή διαδικασία (Δημητροπούλου, 2013).
- ❖ Η ελέκτικη ομαδοποίηση επιτρέπει τη διαφοροποίηση του **περιεχομένου**, της **επεξεργασίας** και του **τελικού προϊόντος** με βάση την **ετοιμότητα**, τα **ενδιαφέροντα** και το **μαθησιακό στυλ** κατά περίπτωση (Τσακαλίδου, 2020, 2021).
- ❖ Ένα από τα βασικά **ποιοτικά χαρακτηριστικά** της διαφοροποίησης της διδασκαλίας σύμφωνα με την Παντελιάδου (2008) είναι η **αξιοποίηση της ελέκτικης ομαδοποίησης**, όπου η επιλογή του/της εκπαιδευτικού στηρίζεται κάθε φορά στο **περιεχόμενο της διδασκαλίας**, στις **διδασκτικές τεχνικές**, στις **δραστηριότητες**, στους συγκεκριμένους **μαθητές** και στις συγκεκριμένες **μαθήτριες**.

Εικόνα 1 – Τροχός ομαδοποίησης

Ο τροχός ομαδοποίησης

- ❖ Για να κατασκευάσει ο/η εκπαιδευτικός τον τροχό ομαδοποίησης, χρειάζεται **τέσσερις ομόκεντρους κύκλους**. Συγκεκριμένα, πίσω μπαίνει ένας μεγάλος κύκλος με **τέσσερις σειρές** χρωμάτων, στη συνέχεια μπαίνει ο κύκλος με τις **τρεις σειρές**, έπειτα ο κύκλος με τις **δύο σειρές** και τέλος μπαίνει ο εσωτερικός κύκλος με τη **μία σειρά**. Τρυπώντας με ένα καρφί για χειροτεχνίες το κέντρο του, ο τροχός μπορεί να περιστρέφεται (βλ. Εικόνα 1) (Τσακαλίδου, 2021).

Ομαδοποίηση με βάση το μαθησιακό προφίλ

- ❖ Το **μαθησιακό προφίλ** αναφέρεται στον **τρόπο με τον οποίο μαθαίνουμε**.
- ❖ Μπορεί να διαμορφωθεί από τον **τύπο νοημοσύνης** που χαρακτηρίζει το άτομο, το **φύλο**, την **εκπαίδευση** ή το **μαθησιακό του στυλ**.
- ❖ **Εξωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι κυρίως οπτικοί τύποι (Ο)
- ❖ **Δεύτερος κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι κυρίως ακουστικοί τύποι (Ακ)
- ❖ **Τρίτος κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι κυρίως απτικοί τύποι (Απ)
- ❖ **Εσωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι κυρίως κιναισθητικοί τύποι (Κ).
- ❖ **Ανομοιογενείς ομάδες**: κάθετη ανάγνωση των ομάδων ή **ομοιογενείς ομάδες**: οριζόντια ανάγνωση των ομάδων (Τσακαλίδου, 2020, 2021).

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Kagan, S. (1992). *Cooperative learning*. San Juan Capistrano, CA: Resources for Teachers, Inc.
2. Tomlinson, C. A. (2004). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας. Ανταπόκριση στις ανάγκες όλων των μαθητών* (Μετάφραση: Χ. Θεοφιλίδης, & Δ. Μαρτίδου-Φορσιέ). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
3. Δημητροπούλου, Π. (2013). Σχολικές τάξεις και διαφοροποιημένη διδασκαλία. Προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού περιβάλλοντος μάθησης. Σε Σ. Παντελιάδου & Δ. Φιλίππου (Επιμ.), *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές* (σελ. 121-148). Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
4. Παντελιάδου, Σ. (2008). Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Σε Σ. Παντελιάδου & Φ. Αντωνίου (Επιμ.), *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες* (σελ. 7-17). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Γράφημα.
5. Τσακαλίδου, Σ. (2020). *Διδασκαλία της ορθογραφημένης γραφής σε μαθητές Δημοτικού με δυσλεξία στο μάθημα της Γερμανικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Φιλοσοφική Σχολή. Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
6. Τσακαλίδου, Σ. (2021). Τσακαλίδου, Σ. (2021). *Διδάσκοντας Γερμανικά σε μαθητές με δυσλεξία. Ohne Fließ kein Preis*. Αθήνα: Εκδόσεις Χρήστος Καραμπάτος Hueber Hellas.

Ομαδοποίηση με βάση τη μαθησιακή ετοιμότητα

- ❖ **Ετοιμότητα** είναι το **σημείο εισόδου** μαθητή/ήτριας σε μια συγκεκριμένη έννοια ή δεξιότητα (Εικόνα 2).
- ❖ **Εξωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες αρχικού μαθησιακού επιπέδου (Α)
- ❖ **Μεσαίοι κύκλοι**: μαθητές/ήτριες μέσου μαθησιακού επιπέδου (Μ)
- ❖ **Εσωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες υψηλού μαθησιακού επιπέδου (Υ).
- ❖ Βοηθητική χρήση **συνοδευτικού πίνακα** (Εικόνα 3), όπου συμπληρώνονται τα ονόματα των μαθητών/τριών με βάση το κριτήριο ομαδοποίησης, δηλαδή τη **μαθησιακή ετοιμότητα** (Τσακαλίδου, 2020, 2021).
- ❖ **Ανομοιογενείς ομάδες**: ο/η εκπαιδευτικός διαβάσει τα ονόματα που βρίσκονται κάθετα (Ελένη, Μάρκος, Λάρα) ή **ομοιογενείς ομάδες**: ο/η εκπαιδευτικός διαβάσει οριζόντια (Ελένη, Χρήστος, Στέφανος).

Εικόνα 2 – Τροχός ομαδοποίησης (μαθησιακή ετοιμότητα)

Κύκλος Α	
1. Ελένη	4. Δημήτρης
2. Χρήστος	5. Χριστιάνα
3. Στέφανος	6. Παύλος

Κύκλος Μ1	
7. Μαρία	10. Σοφία
8. Μάρκος	11. Πάνος
9. Μάρω	12. Λίλα

Κύκλος Υ	
13. Άκης	16. Εβίτα
14. Ίνα	17. Κυρή
15. Άρης	18. Λάρα

Εικόνα 3 – Συνοδευτικός πίνακας (μαθησιακή ετοιμότητα)

Ομαδοποίηση με βάση τα ενδιαφέροντα

- ❖ Το **ενδιαφέρον** αναφέρεται στην **έλξη**, την **περιέργεια** ή το **πάθος** ενός παιδιού για ένα συγκεκριμένο θέμα ή μια δεξιότητα.
- ❖ **Εξωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι εξοικειωμένοι με τις ΤΠΕ και τα διαδικτυακά εργαλεία και ενδιαφέρονται περισσότερο για το γλωσσικό κομμάτι του μαθήματος (Γ)
- ❖ **Δεύτερος κύκλος**: μαθητές/ήτριες που κυρίως ενδιαφέρονται για καλλιτεχνικού τύπου δραστηριότητες (ΚΑ)
- ❖ **Τρίτος κύκλος**: μαθητές/ήτριες που τους αρέσει να φτιάχνουν γρίφους και παιχνίδια (Π)
- ❖ **Εσωτερικός κύκλος**: μαθητές/ήτριες που είναι κυρίως κιναισθητικοί τύποι (ΚΙ) (Τσακαλίδου, 2020, 2021).
- ❖ **Ανομοιογενείς ομάδες**: με στόχο σε κάθε ομάδα να υπάρχουν εκπρόσωποι όλων των ενδιαφερόντων (κάθετη ανάγνωση του τροχού ομαδοποίησης) ή **ομοιογενείς ομάδες**: με στόχο κάθε ομάδα να εξασκήσει τα ταλέντα και τις δεξιότητες με βάση τα κοινά τους ενδιαφέροντα (οριζόντια ανάγνωση του τροχού ομαδοποίησης).

Συμπεράσματα

- ❖ **Τροχός ομαδοποίησης**: μπορεί να χρησιμοποιηθεί και με άλλα κριτήρια (επί μέρους ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τυχαία ομαδοποίηση, κ.ά.).
- ❖ **Θετικά** ελέκτικης ομαδοποίησης και εφαρμογής συνεργατικών δραστηριοτήτων: καλλιέργεια φιλίας και στήριξης μεταξύ των μαθητών/τριών, μέγιστη ανάπτυξή τους, απόκτηση αυτογνωσίας και μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των μαθητών/τριών (Tomlinson, 2004; Τσακαλίδου, 2020, 2021).
- ❖ Οι ομάδες μπορεί να επεξεργάζονται **κοινή εργασία** ή κάθε ομάδα να έχει **διαφορετική εργασία**.
- ❖ **Ερευνητικό πλαίσιο** παρέμβασης με τη χρήση του τροχού ομαδοποίησης με σκοπό την καταγραφή της επίδρασης της μακροπρόθεσμης εφαρμογής στην επίδοση και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/τριών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα και στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης.

Λίγα λόγια για τη συγγραφέα

Σοφία Τσακαλίδου

Εκπαιδευτικός Γερμανικής (ΠΕ07) Β/θμιας Εκπαίδευσης

Υποψήφια μεταδιδάκτορας και διδάσκουσα με σύμβαση στο Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ.
sofiatsakalidou@del.auth.gr